

**UZASADNIENIE do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 24 listopada 2014 r.
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Łabuńki PLB060013**

Zgodnie z art. 28 ust.5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2013 roku poz. 627, z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego, w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych sporządzany jest na 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenia dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt. 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru (art. 28 ust.10 ustawy).

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwi zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu (art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody) oraz zapewni możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy o ochronie przyrody).

Obszar Natura 2000 Dolina Górnej Łabuńki PLB060013 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Obszar został zatwierdzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniającym rozporządzenie z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony

ptaków Natura 2000 (Dz. U. nr 197, poz. 1275).

Aktualny status prawny, granice i powierzchnia obszaru regulowane są rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133, z późn. zm.).

Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Dolina Górnej Łabuńki PLB060013 (zwanego dalej Obszarem) został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm.).

Obszar wyznaczono w celu zachowania we właściwym stanie zachowania populacji dwóch gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy 2009/147/WE, tj. derkacza *Crex crex* i dubelta *Gallinago media* oraz rycyka *Limosa limosa* gatunku regularnie występującego ptaka migrującego, nie wymienionego w Załączniku I ww. Dyrektywy.

Przedmiotowy projekt planu zadań ochronnych zawiera wszystkie niezbędne elementy wynikające z zapisów ww. *ustawy o ochronie przyrody* i ww. *rozporządzenia w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000*.

Plan zadań ochronnych został opracowany w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09 pn. "Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski", dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W ramach prac nad projektem planu została sporządzona dokumentacja planu zadań ochronnych, której wykonawcą firma Drogmost. Wyniki prac eksperckich posłużyły do przygotowania niniejszego projektu zarządzenia.

Plan zadań ochronnych został sporządzony dla całego obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Łabuńki PLB060013, gdyż nie stwierdzono okoliczności, o których mowa w art. 28 ust. 11 *ustawy o ochronie przyrody*:

- 1) dla obszaru, ani jego części nie ustanowiono planu ochrony,
- 2) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy, rezerwat przyrody lub park krajobrazowy, dla których ustanowiono plan ochrony uwzględniający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody*,
- 3) na terenie obszaru nie znajduje się park narodowy lub rezerwat przyrody, dla których ustanowiono zadania ochronne uwzględniające zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody*,
- 4) obszar nie pokrywa się w całości lub w części z obszarem nadleśnictwa, dla którego ustanowiony plan urządzenia lasu uwzględnia zakres, o którym mowa w ust. 10,
- 5) obszar nie znajduje się na obszarach morskich.

Przebieg granic obszaru w postaci mapy przedstawiono w załączniku nr 2, oraz opisano w załączniku nr 1 w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, tj. w układzie współrzędnych, o którym mowa w § 3 ust. 1 pkt. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. 2012, poz. 1247).

Ze zidentyfikowanych zagrożeń najważniejsze wiążą się z:

- zaprzestaniem kośnego użytkowania coraz większych płatów trwałych użytków zielonych, będących siedliskiem gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru.
- powodowaną przez człowieka zmianą stosunków wodnych w obszarze,
- ograniczeniem powierzchni i utratą spójności siedlisk lęgowych ptaków poprzez wprowadzanie zabudowy rozproszony na terenie obszaru.
- presją drapieżników związaną z obserwowanym wzrostem liczebności gatunków takich jak lis, jenot oraz psów i kotów.

Podstawowymi celami działań ochronnych będzie utrzymanie lub zwiększenie powierzchni siedlisk wykazujących optymalny dla ptaków stan zachowania, poprawa warunków bytowania poprzez

redukcję presji drapieżników oraz podjęcie działań mających na celu ograniczenie antropopresji poprzez zabudowę obszaru.

Działania, które pozwolą osiągnąć ww. cele związane będą przede wszystkim z przywróceniem kośnego, kośno-pastwiskowego lub pastwiskowego użytkowania możliwie dużej powierzchni trwałych użytków zielonych, odstrzałem redukcyjnym dzikich drapieżników oraz umieszczeniem w dokumentacji Planu Zadań Ochronnych zapisów wskazujących na możliwie negatywny wpływ rozwoju zabudowy w najbardziej newralgicznych lokalizacjach.

Za konieczne uznane zostało również przeprowadzenie w 5 i 10 roku obowiązywania planu inwentaryzacji populacji 2 przedmiotów ochrony tj. bączka i rycyka, a także monitoring populacji połączony z wyszukiwaniem nowych stanowisk dubelta.

Plan zadań ochronnych nie zawiera wskazań do zmian zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla gmin Łabunie i Zamość.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie obwieszczeniem znak: WPN.6323.2.4.2012.TB, z dnia 19 lipca 2012 r., zawiadomił o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu.

W trakcie procesu planistycznego, w dniach 26 lipca, 30 sierpnia oraz 13 listopada, w sali konferencyjnej Delegatury Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Zamościu, przeprowadzono spotkania dyskusyjne, z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącego udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych. Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele: Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych, Starostwa Powiatowego w Zamościu, Urzędów Gmin Zamość i Łabunie, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego, Gospodarstwa Rybackiego „TOPORNICA”, Zamojskiego Towarzystwa Przyrodniczego, Sołtysów Wsi: Łabunie, Barchaczów, Łabuńki I, Pniówek, Zwódne, Wólka Panieńska a także przedstawiciele Lokalnej Grupy działania „Ziemia Zamojska”, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie i przedsiębiorstwa DrogMost z Lublina – wykonawcy planu. Dodatkowo, w celu lepszej prezentacji omawianych zagadnień, w dniu 12 października 2012 roku odbył się wyjazd terenowy, na którym uczestnicy mogli zapoznać się ze zidentyfikowanymi dla poszczególnych przedmiotów ochrony zagrożeniami oraz z wykorzystywanymi przez ptaki siedliskami wykazujący różny stopień zachowania.

Obwieszczeniem z dnia 8 października 2013 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt. 1,2,3,4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) i w związku z art. 28 ust.4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (Dziennik Wschodni) w dniu 8 października 2013 r. Obwieszczenie było również wywieszane na tablicach ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie – w dniach 8.10.2013r. -31.10.2013r. Urzędu Gminy Łabunie – w dniach 9.10.2013r. - 31.10.2013 r. oraz Urzędu Gminy i Miasta Zamość w dniach 11.10.2013 r. – 04.11.2013 r.

Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Pismem z dnia 25.10.2013, znak: BDSPB03-69113-04/WPROW-JS/13, swoje uwagi do przedłożonej do konsultacji dokumentacji przedstawił Lubelski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Uwagi dotyczyły rozbieżności w zakresie formułowania wskazań odnośnie użytkowania trwałych użytków zielonych, pomiędzy szablonem dokumentacji a wymogami obowiązującego obecnie programu, rolnośrodowiskowego, oraz wskazania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jako instytucji odpowiedzialnej za realizację zadań. Uwagi zostały uwzględnione. Zapisy dotyczące sposobów użytkowania trwałych użytków zielonych zostały sformułowane zgodnie z wytycznymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, a jako odpowiedzialnych za realizację zadań związanych z użytkowaniem trwałych użytków zielonych zostali wskazani właściciele lub posiadacze obszaru.

Pismem z dnia 29 października 2012 r., znak: L.dz. 1241/2013 uwagi do przedmiotowego dokumentu przedstawił także Klub Przyrodników z siedzibą w Świebodzinie.

1. Ad. Pkt. 1.5. dokumentacji: kryteria „gatunków kwalifikujących” IBA wg BirdLife nie mogą być stosowane do rozstrzygania, czy gatunek jest przedmiotem ochrony obszaru czy też nie. Te kryteria decydują o wyznaczaniu obszaru jako IBA, co pociąga za sobą obowiązek wyznaczenia go jako obszaru Natura 2000, ale nie tylko gatunki tzw. „kwalifikujące” są w tak wyznaczonym obszarze przedmiotem ochrony. Za przedmiot ochrony uznać trzeba każdy gatunek z zał. I dyrektywy lub wędrowny, dla którego obszar jest „najbardziej odpowiedni”, np. znajduje w obszarze dogodne siedliska. Prosimy o poprawienie argumentacji w dokumentacji PZO i o rozważenie, czy inne gatunki ptaków nie powinny także być w tym obszarze przedmiotami ochrony.

Uwagę uwzględniono. W szablonie dokumentacji zasygnalizowano konieczność włączenia do listy przedmiotów ochrony bączka *Ixobryhus minutus*.

2. Prosimy o wskazanie w dokumentacji, który podmiot zarządza wodami w tym obszarze? Zwracamy uwagę, że jego obowiązkiem jest także osiągnięcie, w stosunku do wód celu wodno-środowiskowego. Prosimy o uzupełnienie w opisie ogólnym informacji o jednolitych częściach wód w obszarze, celach do osiągnięcia oraz ewentualnych derogacjach zapisanych w planie gospodarowania wodami.

Uwagę uwzględniono. Przedmiotowe informacje zostały zamieszczone w szablonie dokumentacji.

3. Jako zadanie ochronne dla derkacza zaplanowali Państwo realizację programu rolnośrodowiskowego wg obecnych zaleceń, jednak program ten kończy się w tym roku, a PZO będzie obowiązywało przez najbliższe 10 lat. Projekt przyszłego programu rolnośrodowiskowego nie przewiduje wsparcia dla derkacza kontynuującego obecny program. Jak więc Państwo wyobrażacie sobie realizację tego działania?

Nie uwzględniono. W Programie Rolnośrodowiskowym na lata 20014-2020 derkacz znalazł się na liście gatunków kwalifikujących.

4. Podano, że „wskazane jest regulowanie poziomu wody w istniejących urządzeniach hydrotechnicznych” – proszę jednak skonkretyzować, jakie warunki wodne mają być osiągnięte w wyniku tej regulacji, (jakie stany wód w rowach i gruntowych, w jakich okresach roku?).(...) Proszę też rozważyć, czy nie są potrzebne dodatkowe urządzenia piętrzące.

Po ponownej analizie zagadnienia usunięto z szablonu dokumentacji zapisy nakazujące konieczność regulacji poziomu wody w urządzeniach hydrotechnicznych. W granicach obszaru znajdują się bezodpływowe zagłębienia terenu, zapewniające dostatecznie dużą powierzchnię optymalnych dla dubelta i rycyka wilgotnych i podmokłych łąk.

5. W zadaniach ochronnych nie zaplanowano żadnych zadań odpowiadających na zagrożenia potencjalnych i obecnych melioracji, które odwadniają obszar. Prosimy o uzupełnienie tego np. o zapis wyraźnie określający warunki (lub brak możliwości) odmulania i pogłębienia istniejących rowów, zastrzegający brak możliwości kopania nowych rowów melioracyjnych.

Nie zaplanowano również nic w odpowiedzi na: zalesianie terenów otwartych, wypalanie, czy antropogeniczne zmniejszanie spójności siedlisk. To ostatnie wydaje się szczególnie ważne, jako że sami Państwo podkreślają na początku dokumentu, że obszar jest ważnym korytarzem ekologicznym. Z zagrożeń potencjalnych, nic oprócz drapieżnictwa nie zostało przeniesione na poziom aktywnego przeciwdziałania. Prosimy o odpowiednie uzupełnienie.

Nie uwzględniono. Plan Zadań ochronnych nie jest miejscem na wprowadzanie zakazów (np. sugerowanego zakazu kopania nowych rowów). Zasady postępowania w zakresie prowadzenia prac melioracyjnych na terenach cennych przyrodniczo reguluje art. 118 ustawy o ochronie przyrody, a rolą PZO jest wskazanie możliwego negatywnego wpływu melioracji jako zagrożenie dla przedmiotów ochrony obszaru. Odrębne przepisy regulują też kwestie zalesień w obszarach Natura 2000 – zalesienie gruntów ornych możliwe jest jedynie po uzyskaniu przez zainteresowaną osobę lub podmiot opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska o braku sprzeczności planowanego zalesienia z planem zadań ochronnych danego obszaru Natura 2000. W związku z tym, że w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Łabuńki, zalesianie terenów otwartych zostało uznane za jedno z zagrożeń dla przedmiotów ochrony – wydanie przedmiotowej opinii nie będzie możliwe.

6. PZO nie jest miejscem na proponowanie wyłączeń z obszaru „terenów przeznaczonych pod zabudowę. Wyłączenie to budzi wątpliwości – nawet, jeśli tereny te nie są siedliskami przedmiotów ochrony obszaru, to są ważne dla integralności obszaru: ich zabudowa spowoduje zbliżenie urbanizacji do siedlisk tych gatunków. Sprzeciwiamy się wyłączeniu terenów, które nie są obecnie zabudowane.

Uwzględniono. Propozycja zmiany granic zamieszczona w dokumentacji dotyczy jedynie zwiększenia powierzchni obszaru, poprzez włączenie w jego granice dwóch kompleksów łąk.

Projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.), został uzgodniony przez Wojewodę Lubelskiego pismem z dnia 9 maja 2014 r. znak: PN-I.0522.11.2014.GK oraz z dnia 12 listopada 2014 r. znak:PN-I.0522.35.2014.GK.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym akcie prawnym będzie finansowana, m.in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie 10 lat wyniesie łącznie około 900 tys. zł. Koszt działań z zakresu monitoringu stanu ochrony przedmiotów ochrony szacunkowo wyniesie około 40 tys. zł.

Koszty realizacji działań przewidzianych w planie będą pokrywane z funduszy celowych pozyskanych przez Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Lublinie.

Niniejszy akt normatywny oddziałuje na zarządcę gruntów, tj. właścicieli gruntów prywatnych. Nie zawiera zapisów mogących skutkować wpływem na rynek pracy, nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczości, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, nie wpłynie także na sytuację i rozwój regionalny.